

Geachte leden van de gemeenteraad,

Al lagere tijd is er veel te doen om de AKU-fontein op het Gele Rijders Plein, die zou moeten wijken voor een nieuw gebouw, waaraan gerefereerd wordt als herbouw van de HBS die daar ooit stond.

Heemschut beschouwt de AKU-fontein als één van de markantste ensembles van Arnhem en ver daarbuiten, met bovendien een enorme potentie als plek waar erfgoed een levendige rol in het dagelijks bestaan van de stadsbewoner speelt. Vorig jaar – voor de verkiezingen - heeft Heemschut een brief aan de raadsleden gestuurd, waarin we duidelijk maken waarom Heemschut het behoud van de fontein, juist op zijn oorspronkelijke plek, zo belangrijk vindt. We willen dit nu graag in herinnering roepen en ook de nieuwe raadsleden hier kennis van laten nemen.

In de bijlage vindt u de brief van 10 maart vorig jaar in ongewijzigde vorm. In deze mail willen wij verder kort ingaan op de recente ontwikkelingen en hoe Heemschut hier tegenaan kijkt.

Het enig juiste beginsel: handhaven en restaureren op de huidige locatie

Het is Heemschut bekend dat Volkshuisvesting Arnhem bij de verschillende fracties de mening over de mogelijkheid van verplaatsing van de AKU-fontein naar een andere locatie gepeild heeft en aan u vraagt om begin juni uw mening te geven over voorgestelde concrete nieuwe locaties voor de AKU-fontein. Overigens vinden wij dat een dergelijke zwaarwegende afweging nooit onder tijdsdruk plaats zou mogen vinden. De indruk die Heemschut heeft, is dat binnen een groot deel van de Arnhemse politiek de sfeer is, dat ‘herbouw’ van de HBS kan, als er een goede nieuwe locatie voor de AKU-fontein gevonden wordt. Positief daaraan vinden we zondermeer dat de waarde van de fontein waarschijnlijk dus door velen gezien wordt, maar tevens maken we ons grote zorgen over deze richting waarin het denken zich lijkt te ontwikkelen. Blijkbaar wordt de waarde van de fontein in zijn huidige context onvoldoende gezien en bovendien snapt Heemschut nog steeds niets van de aanleiding: waarom zou je op deze plek een gebouw willen ‘herbouwen’?

We willen dan ook nog eens benadrukken dat Heemschut het bewaren en restaureren van de fontein op de huidige locatie de enige juiste oplossing vindt. Voor de ‘herbouw’ van de HBS zijn goede alternatieven en een zeer kostbare verplaatsing zou slechts als uiterste redmiddel in aanmerking moeten komen. Van een situatie die om een dergelijk uiterste redmiddel vraagt is in dit geval zeker geen sprake! Kortom: **verplaatsing maakt veel waarden en mogelijkheden kapot en bovendien is er geen navolgbare aanleiding voor!**

Verplaatsing: een gedachte-experiment

We willen in deze mail echter kort meegaan in de gedachte van verplaatsing. Vooral ook om aan te geven hoe lastig het zou zijn om een werkelijk passende plek te vinden, want u zult het met ons eens zijn dat een werkelijk zeer passende plek een absolute voorwaarde is om de uiterst kostbare verplaatsing van een zo waardevol ensemble te overwegen.

De huidige locatie op het Gele Rijders Plein heeft een paar belangrijke kenmerken die de AKU-fontein zoveel waarde en zoveel potentie geven:

- Een omgeving met veel gebouwen uit dezelfde stijlperiode als de fontein (de plek ademt de sfeer van de wederopbouw en het naoorlogse modernisme)
- De bijzondere ruimtelijke situatie en de functie van de fontein daarbinnen (transparante scheiding van Willemsplein en Gele Rijders Plein)
- Ruimte (een grote plek waarbinnen het monumentale ensemble past en tot zijn recht komt)
- Ruimtelijke kwaliteit (een omgeving die een prettige, aangename en passende uitstraling heeft)
- Stedelijkheid (het gevoel in de binnenstad te zijn, waar een plein een ontmoetingsruimte is en een fontein het logische middelpunt daarvan vormt)
- Levendigheid (Het voortdurende komen en gaan van allerlei mensen die de openbare ruimte gebruiken en deze mede zijn karakter geven)

Heemschut is er van overtuigd dat de AKU-fontein in gerestaureerde vorm en met een paar eigentijdse, functionele toevoegingen juist in samenhang met deze kenmerken uitgesproken veel toekomstwaarde heeft.

We begrijpen dat in principe de volgende mogelijke concrete locaties de revue gepasseerd zijn: het Gele Rijders Plein zelf, de Markt, de Trans en het de Monchyplein. Daarnaast zijn een aantal 'gebieden' genoemd zonder dat daar een concrete locatie aan gekoppeld was: Malbruggen, Schuydtgraaf en de Veluwe. Veel van deze locaties en gebieden schijnen om praktische redenen of bij gebrek aan concreetheid af te vallen. Laten we ze toch even bekijken, met de boven genoemde kenmerken in het achterhoofd, omdat een eventuele nieuwe locatie deze kenmerken ook moet hebben.

Gele Rijders Plein

Met een gebouw op de huidige plek van de fontein wordt de ruimte krap en verdwijnt de bijzondere ruimtelijke situatie waarvoor de fontein ontworpen is.

Markt

Deze locatie komt het dichtst in de buurt van een waardig alternatief: er heerst een sfeer van wederopbouw en naoorlogs modernisme, aan de noordzijde van de Markt is een transparante scheiding tussen Markt en Kerkplein denkbaar en mogelijk waardevol, er is ruimte, ruimtelijke kwaliteit en stedelijkheid, aan levendigheid ontbreekt het wat, maar dat kan ook ten goede bijgestuurd worden.

Trans

Het ontbreekt aan een passende ruimtelijke situatie, ruimte, ruimtelijke kwaliteit en levendigheid.

de Monchyplein

Het de Monchyplein is in wezen geen plein, maar een groenzone die onderdeel is van de zeer ruim opgezette verkeersruimte van de Nijmeegsestraat/Gelderse Rooslaan/Huissensestraat. De omgeving

ademt wel een zekere naoorlogse sfeer, maar door de geheel andere functie en opzet van de ruimte speelt de bebouwing hier een duidelijk andere rol in het geheel. Op het de Monchyplein is geen rol denkbaar voor een element dat zorgt voor een transparante scheiding. Op zich is op het de Monchyplein zeker sprake van een goede ruimtelijke kwaliteit, maar het is geen kwaliteit die past bij een verblijfsplek, daarvoor is het verkeer teveel bepalend en de ruimte teveel een doorgangsruiimte. In het bijzonder ontbreekt het op het de Monchyplein aan stedelijkheid; het is een door het autoverkeer gedomineerde groene ruimte in een buitenwijk die in niets lijkt op een ontmoetingsruimte of een plein en dus ook geen logische plaats vormt voor een fontein die bedoeld is om te verpozen en van dichtbij te beleven. Ook aan levendigheid – in de zin van binnenstedelijke levendigheid – ontbreekt het op het de Monchyplein in belangrijke mate.

Malbruggen

Er lijkt in de wijk geen pleinachtige ruimte te zijn die passend is. Daarnaast ontbreekt het aan stedelijkheid en levendigheid.

Schuydtgraaf

Niet passend wat betreft stijlperiode en ook hier lijkt geen pleinachtige ruimte te zijn die passend is. Ook dit is een buitenwijk en geen stadscentrum, ook hier ontbreekt het aan stedelijkheid en levendigheid.

de Veluwe

Natuur is het wezen van de Veluwe en dit gebied heeft dus niet de kenmerken die passen bij een fontein die voor een stadscentrum ontworpen is.

Samenvattend zijn wij van mening dat nagenoeg alle locaties op basis van hun kenmerken ongeschikt zijn voor de AKU-fontein. De Markt heeft wel potentie, maar hier zitten naar verluid andere plannen in de pijplijn, waarbinnen de AKU-fontein niet past. Wij trekken aldus de volgende belangrijke conclusie: **er is op dit moment geen goede, concrete alternatieve locatie voor de AKU-fontein!**

Positieve recente ontwikkelingen

Heemschut is verheugd dat – mogelijk juist door de discussies - veel mensen de AKU-fontein expliciet in hun hart gesloten hebben en nadenken over hoe deze bijzondere plek zich eigentijds door kan ontwikkelen. Burgers en ondernemers die nauw verbonden zijn met het reilen en zeilen in de binnenstad hebben uitgesproken dat zij de AKU-fontein op zijn huidige plek erg belangrijk vinden en zij voelen zich geschaard door een groot aantal petitie-ondertekenaars.

Horeca-ondernemers willen de enorme potentie van de fontein als verblijfsplek gaan benutten door het maken van terrassen: een fantastische ontwikkeling, die - mits in goede banen geleid – een prachtige en logische stap is naar het verenigen van de historische waarde en schoonheid van de AKU-fontein met een hedendaags gebruik als onderdeel van een dynamisch Gele Rijders Plein in het hart van de binnenstad.

Het ROC Rijn IJssel geeft middels een intentieverklaring aan mee te willen werken aan de restauratie van de AKU-fontein in de vorm van werk-leer trajecten. Dat is een fantastische mogelijkheid voor de gemeente Arnhem om ook in budgettair lastige tijden aan zijn plichten als goede beheerder van een zo belangrijk monument te voldoen. Bovendien hebben recente kleine herstelwerkzaamheden door betrokken ondernemers laten zien dat met kleine ingrepen de fontein veel van zijn glans terug kan krijgen.

Al met al ziet Heemschut een zonnige toekomst voor de AKU-fontein, als de donkere wolk van verplaatsing maar weg zou willen trekken...

Ten slotte willen we benadrukken dat we erg openstaan voor een open dialoog over het vraagstuk rond de AKU-fontein: laat ons weten wat uw mening is en hoe u tegen het standpunt van Heemschut aankijkt en neemt u hiervoor vooral persoonlijk contact met ons op, ook komen we graag bij u of bij de gehele fractie langs voor een gesprek.

Met vriendelijke groet namens de Provinciale Commissie Gelderland,

Jeroen Goudeseune en Geertruud Dorhout